posad - z ruštiny; sídlisko mimo mestského opevnenia alebo *kláštora*; pozri *ruská architektúra*

Posada José Guadalupe - (✞1913); mexický politický grafik a rytec, ktorý dielom ovplyvnil mnoho latinskoamerických umelcov a karikaturistov; kariéru začal ako politický karikaturista pre miestne noviny; neskoršie sa zameral na obchodné a reklamné práce, knižnú ilustráciu, tlač plagátov a iných reprezentácií historických a náboženských osobností, medzi ktorými bola *Panny Márie Guadalupská, Santo niño de Antocha, sv. Šebastián*; neskôr na spoločenskú kritiku použil *lebky, Calaveras* a *kostry*

pozri *mexickí rytci, mexickí karikaturisti, mexickí ilustrátori*

https://en.wikipedia.org/wiki/Jos%C3%A9_Guadalupe_Posada

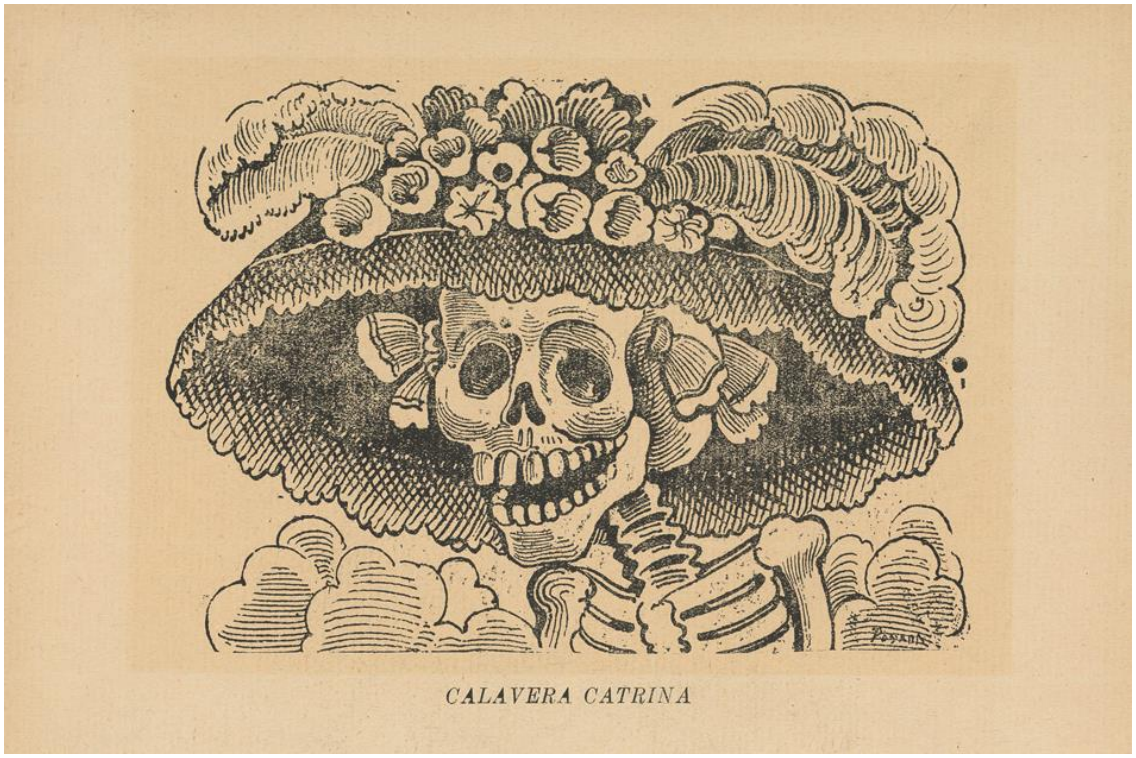

J. G. Posada: La Calavera Catrina (lept, 1910-1913)

J. G. Posada: Calavera Oaxaqueña (1910)

posadnutosť (zlým duchom) - *démonománia*

Tizian: Uzdravenie posadnutého syna (16.st.)

Poseidón - gréc. grécky: Ποσειδῶν/Poseidón; v *gréckej mytológii* boh mora a všetkého vodstva, pôvodca zemetrasení, brat *Dia* a *Hádesa*, s ktorými si rozdelil vládu nad svetom, manžel *Amfitríte*; zobrazovaný s *trojzubcom*, ktorým vyvolával a utišoval morské búrky, bol pôvodcom zemetrasení; napriek tomu, že vo spore s Aténou prehral *Attiku,* dal *Aténam* vodu, keď udrel trojzubcom do skaly; udržal si podobu krutého vládcu morí; bol stvoriteľom koňa; jeho *atribútmi* boli *delfín*, biely *kôň, býk*; zo spojenia Poseidóna a *Medúzy* sa zrodil *Pegas*; v *Gigantomachii* zobrazovaný vo dvojici s *Polybotom;* v Homerovi je chválospev na Poseidona, ktorý bol ochrancom mnohých

gréckych miest, aj keď prehral súťaž o Atény s bohyňou Aténou; podľa *Platóna* ostrov *Atlantis* bol vybraný ako doména Poseidona

Vidman: v *lineárnom písme B* (pozri *krétske písmo*) pochádzajúce zo 16.-13.st.pr. Kr. zachované okrem mená boha *Dia* aj Poseidón, vládca morí, ktorého posvätnými zvieratami boli *kôň* a *býk*; obľuba Poseidóna na *Kréte* súvisí zrejme s tým, že krétska ostrovná ríša ovládala more; Poseidón tiež otriasal zemou (u *Homéra* je „zemetrasom“) a je celkom možné, že pôvodne bol viac spätý so zemou ako s morom, že bol pánom zeme a manželom bohyne zeme; to by zodpovedalo predstavám, ktoré známe zo sýrskeho *Ugaritu*; ak je tomu tak, je Poseidón pôvodom orientálne, negrécke božstvo, ktoré postupne získalo obľubu na Kréte a v *mykénskeom* Grécku; pozri *zemetrasenie*

Baleka: Zeus bol pôvodne predhelénske božstvo uvádzané už na mínojských tabuľkách, až neskoršie pod trasúce zemou (podľa vtedajších predstáv plávala na vode); boh mora a vôd (*Homér*), ochranca *koní*, ktoré stvoril); jeho deťmi sú napr. *Kyklop Polyfémos,* obor *Antaios*, podľa jednej verzie okrídlený kôň *Pegas*, ďalej poľovník *Orion* a celý rad *héroov*, napr. podľa jednej verzie aj *Theseus*; Poseidón žil na morskom dne ale i na *Olympe*; v *trójskej vojne* stál na strane Grékov (pozri *Achájci*); prenasledoval však *Oddyssea* za oslepenie svojho syna Polyféma; Poseidónovi zasvätenými zvieratami boli *kôň, delfín, býk,* zo stromov *borovica*; trvalým *atribútom* Poseidona je *ryba* (najmä *delfín*) a trojzubec, predtým blesk, ktorým rozbúril more alebo otváral pramene (napr. v *Aténach*); od 5.st.pr.Kr. zobrazovaný nahý (zdôraznenie prírodnosti; pozri *nahota*) iba s malou prikrývkou cez ramená, s tmavomodrými vlasmi (pozri *farebná symbolika: farba modrá*; *vlasy*); stojí, vezie sa alebo sedí na tróne, ide na voze ťahanom morskými zvieratami (pozri *jazdecké zviera*, *hippokampos, delfín*); v rímskej mytológii stotožňovaný s *Neptunom*; (v novodobom maliarstve: Spranger, Rubens, P. da Cortona, Poussin, Bronzino, Tiepolo; sochárstvo: v baroku pri výzdobe Neptúnových *fontán*, napr. v Gdaňsku 1619-33, Olomouci 1695; novšia je v Berlíne 1888-91)

Zamarovský: jeden z troch najmocnejších gréckych bohov (ďalší *Hádes* a *Zeus*); podriadení mu všetci *bohovia vodní*; svoju moc nad morom získal žrebom; pri žrebovaní Zeus dostal zem, Poseidónovi pripadlo more; necítil sa zaviazaný Diovi poslušnosťou, lebo svoju hodnosť nedostal vďaka jeho milosti, napriek tomu ho počúval; jeho sídlom bol podmorský palác v Aigách (západné pobrežie Euboie alebo severné pobrežie Achaie; pozri *Achájci*); odtiaľ odchádzal na morskom voze ťahanom *koňmi* so zlatými hrivami na *Olymp* alebo hocikam inam; viezol sa po morskej hladine, nie pod ňou a vlny pred ním ustupovali; sprevádzali ho morskí bohovia a živočíchy (pozri *hippokampos, delfín*); morské obludy používal ako nástroj pomsty (pozri *Laomedon*, *Kefeus*); osobne prenasledoval *Odyssea*, ktorý oslepil jeho syna *Polyfema*; Poseidón mal veľa škriepok s ostatnými bohmi: s *Athénou* sa škriepil pre *Atiku*, s *Heliom* pre *Korint*, s *Apollónom* o *Delfy*, s Diom o ostrov Aiginu, ale bohovia ho vždy prekabátili; keď sa raz vzbúril proti samotnému Diovi (pomáhala mu pritom aj *Héra* a Aténa), zavolal si Zeus na pomoc morskú bohyňu *Thetis* a tá povolala z Olympu Poseidónovho storukého syna *Briarea*; Poseidón preukazoval ľuďom aj cenné služby: stvoril koňa a naučil ľudí ho krotiť a zapriahať, dal zemi vlahu, *Thesáliu* zachránil pred potopou, keď trojzubcom prerazil rieke Peneiu cestu k moru; v *trójskej vojne* pomáhal *Achájcom*, zachránil trójskeho vodcu *Aenea*; najmilším synom Poseidóna bol *Tritón*, ktorého mal s manželkou *Amfítrité*; s nymfou *Toosou* mal *Polyfema*, s nymfou *Líbyou* mal *Agenora*, s nymfou *Naidou* mal morského boha *Protea*, s manželkou aténskeho kráľa *Aigea* s *Aitrou* mal hrdinu *Thesea*; Poseidónove meno sa nachádza na tabuľkách s krétsko-mykénskym *lineárnym písmom B* zo 14.-13.st. pr.Kr.; zo zvierat mu zasvätený kôň, býk, delfín, zo stromov *borovica*; na počesť Poseidóna každé dva roky konané *istmijské hry*; jeho chrámy na ostrovoch Istmos pri *Korinte*, na ostrove Poros, na myse Sunion v *Attike*; najväčší chrám zachovaný v starovekej Poseidónii (západ od *Atén*) a Paeste (južne od Neapolu; dnes chrám považovaný za *heraion*); v 5.st.pr.Kr. Poseidón takmer bezo zmeny prevzatý Rimanmi a stotožnený s rímskym *Neptúnom*; zachované početné cenné pamiatky, najmä sochy (pozri nižšie), početné Lysippove kópie, drobné sošky Poseidóna/Neptúna zo zač. letopočtu, Poseidón a Amfítrité - *vlys* na oltári Cn. Domitia Ahenobarbu z 1.st.pr.Kr. (*Glyptotéka* v Mníchove); 200 *vázových malieb* poväčšine zo 6.-5.st.pr.Kr. (Poseidón a Amfítrité, Poseidón a morské božstvá, Spor Atény a Poseidóna o Attiku); *mozaiky*: Triumf Neptúna a Amfítrité (pompejská Villa Stabia, okolo 50 po Kr.; *Louvre*), Neptún a Amfitrité (zač. letopočtu, Villa Cervi v *Herculaneu*), Triumf Neptúna a Amfítrite (z Constantiny, zač. 4.st.; *Louvre*); za sochu Poseidóna sa označovala aj jedna z najlepších antických sôch, bronzový originál asi z 460-450 pr.Kr. vylovený z mora pri myse Artemíziu (podľa celkovej

koncepcie však ide o sochu Dia); v novoveku postava Poseidóna pod menom Neptún (pamiatky pozri pod týmto heslom)

www v súvislosti s heslom *vodník*: hoci sa vodník vyskytuje v sladkovodných vodách, je jeho predobrazom zrejme grécky boh morí Poseidon; súdia sa to podľa toho, že sa vodník rád premieňa v *kone* a práve Poseidón bol v starom Grécku patrónom koní a konských dostihov, snáď práve preto, že morské vlny vzdialene pripomínajú cválajúce kone (pozri *hippokampos*)

pozri *Neptunus*, *Polyfémos, Antaios*, *Pallas Athéne*, *Kekrops*, *Mínotaurus, Pasifae*, *Bellerofon, Proitos*, *Kassiopeia*, *Melanippa*, *Bellerofontés*; *isthmické hry*, *Faros*; *bohovia vodní*

http://it.wikipedia.org/wiki/Poseidone
https://marinni.dreamwidth.org/275147.html

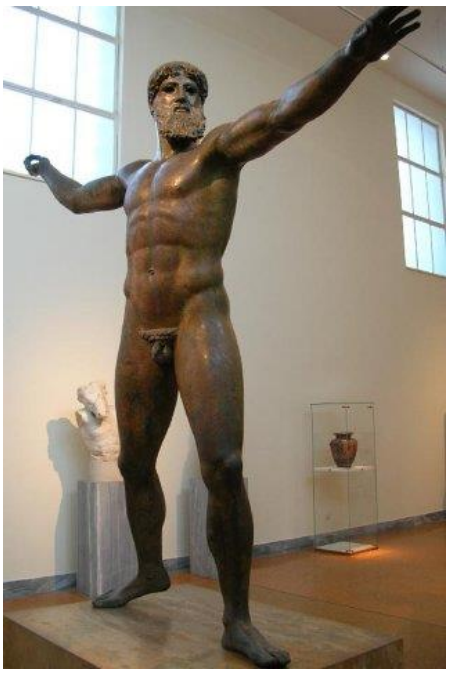

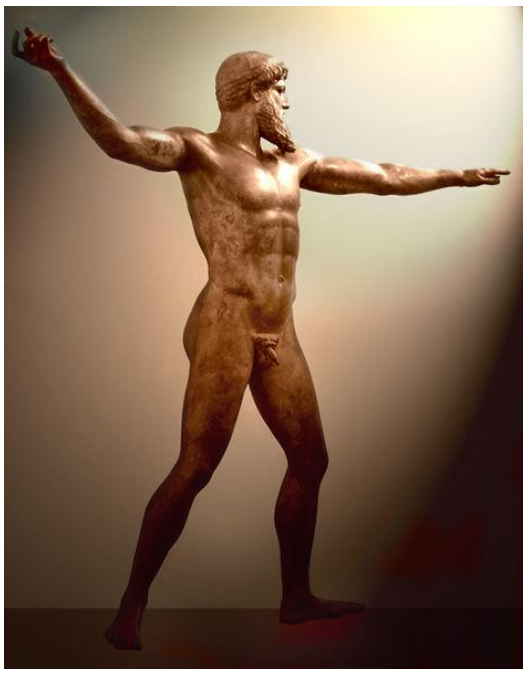

Poseidon (460 pr.Kr.)

Poseidónov voz ťahaný hippokampami (rímska mozaika, 3.st.)

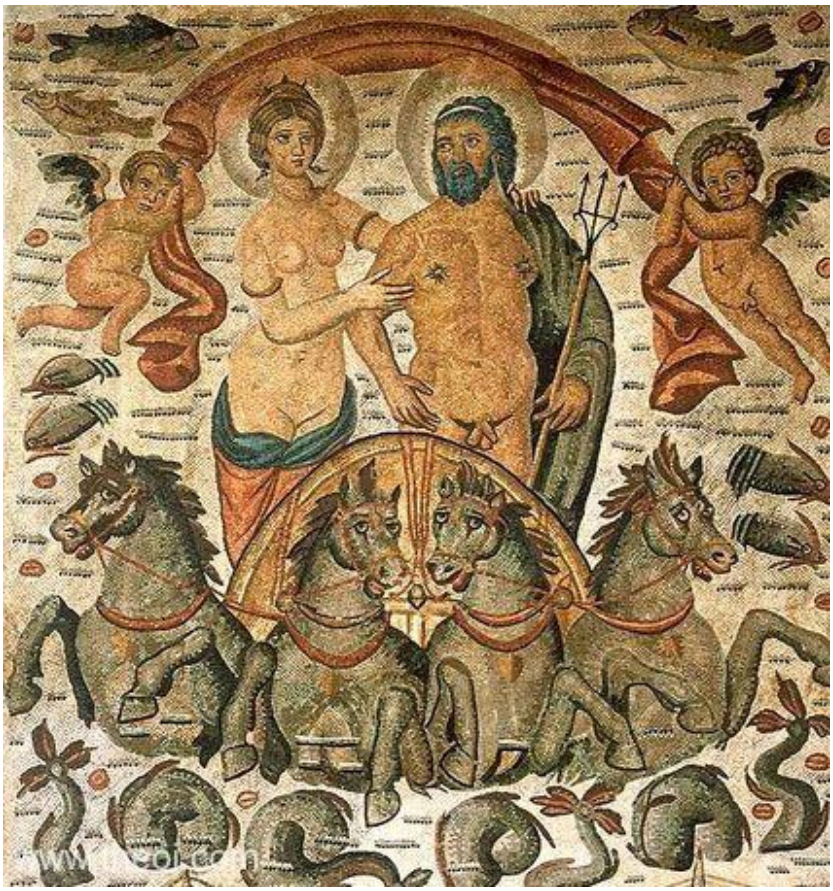

Poseidón a Amfitrité obklopení aureolou (315 – 325)

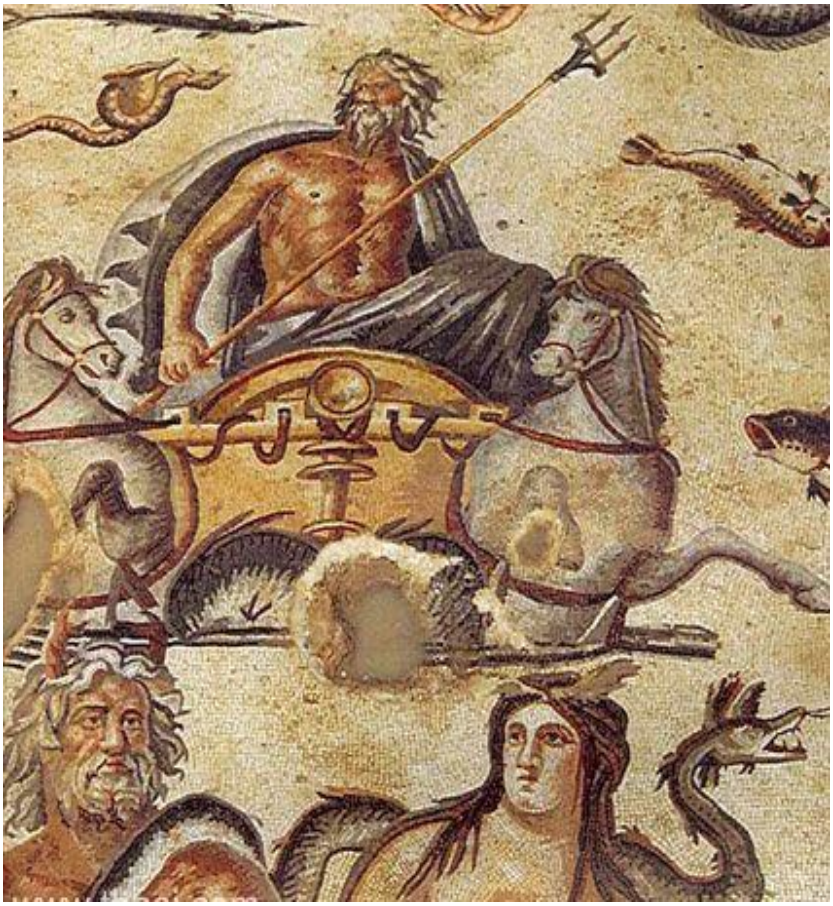

Poseidón riadi voz s hippokampami, sprevádzaný Okeanom a Tethys obtočených do chvosta morského hada

T. van Thulden: Scéna s Poseidónom zadržiavajúcim Odysea na ostrove Trinakia (lept z cyklu Illiada, 17.st.)

N. Halle: Spor Minervy a Poseidona (1748)

Poseidón s Apolónom a Artemis - východný vlys *Parthenonu*, vytvorený na poč. 2.pol. 5.st. pr.Kr. pod vedením alebo za účasti Feidia; (*British Museum* v Londýne)

Poseidón s trojzubcom - najznámejšia Poseidónova socha, rímska kópia gréckeho originálu z 2.pol.4.st.pr.Kr. (Lateránske múzeum v Ríme)

Poseidón z Mélu - *kolosálna* helenistická socha Poseidóna z 2.st.pr.Kr. (Národné archeologické *múzeum* v Aténach)

Poseidón z Mélu (2.st.pr.Kr.)

Poseidonios z Apameie - (135-51pr.Kr.); grécky filozof , predstaviteľ *stoicizmu* a najlepší žiak *Panaitia*; pozri *druidi* (Geo)
Poseidón (zo Smyrny) - helenistická socha zo Smyrny, objavená 1946
poschodie - pozri *prízemie, schodisko; katakomby*
poschodie atikové - ***atikové poschodie***
„poschodie krásne“ - ***„krásne poschodie“***
„poschodie vznešené“ - ***„vznešené poschodie“***
poschodová kaplnka - ***kaplnka poschodová***
poschodový poriadok - ***poriadok poschodový***
Posledná modlitba Panny Márie - mladší variant námetu *Smrť Panny Márie*; objavuje sa od 14.st. v strednej Európe; Mária kľačí na lôžku alebo popri ňom alebo pri čítacom *pulpite* s knihou; modlí sa v kruhu *apoštolov*, ktorí majú zopnuté ruky alebo držia sviece alebo knihy; *sv. Ján Evanjelista* často Máriu podopiera (iluminácia Martyrológia z Gerony, 1410)